SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Tlačová správa

Vysoké ceny nie sú jedinou prekážkou v prístupe k bývaniu. Ak ste Róm či Rómka, nemusíte sa dostať ani na obhliadku

Monitoring Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „Stredisko“) odhalil závažné rozdiely v prístupe ku komerčnému nájomnému bývaniu. Pri obhliadkach bytov v Banskej Bystrici Stredisko zaznamenalo deväť prípadov dôvodného podozrenia z diskriminácie rómskych záujemcov.

Deväť prípadov podozrenia z diskriminácie počas obhliadok

Stredisko monitorovalo dodržiavanie zásady rovného zaobchádzania na trhu komerčného nájomného bývania prostredníctvom terénneho zisťovania a korešpondenčného situačného testovania. V druhej polovici septembra absolvovali spolupracujúce rómske dvojice v Banskej Bystrici 25 obhliadok bytov bez toho, aby vopred informovali o svojej národnosti. **V štyroch prípadoch sa stretli s priamym odmietnutím z dôvodu rómskej národnosti a v ďalších piatich prípadoch Stredisko zistilo rozdiely v poskytovaných službách kontrolnými obhliadkami s nerómskymi dvojicami v tých istých ponúkaných bytoch.** Išlo napríklad o poskytnutie nepravdivých informácií o dostupnosti bytu, kratší čas na obhliadku či netransparentný výber nájomcov. Spolupracujúce dvojice pritom zodpovedali sociálno-ekonomickému profilu domácností so strednými príjmami.

„Kým rómskemu páru, ktorý bol pripravený okamžite zložiť zálohu, realitný maklér neurčito prisľúbil odpoveď až na konci týždňa, nerómskej dvojici, ktorá absolvovala obhliadku neskôr v ten istý deň, ponúkol možnosť podpísať zmluvu okamžite alebo nasledujúci deň, a to aj bez zmienky o zálohe,“ priblížila Michaela Ujházyová, výskumná pracovníčka Strediska.

Predsudky zasahujú aj do dôstojnosti záujemcov

Rómski záujemcovia počas obhliadok opakovane čelili stereotypom o „slušných“ a „neslušných“ Rómoch či ich údajnej hlučnosti. Stredisko zaznamenalo aj pokrikovanie realitného makléra cez ulicu upozorňujúce na rómsky pôvod záujemcov, fotografovanie napriek výslovnému nesúhlasu či poučovanie, že svoju rómsku identitu mali oznámiť vopred.

„ Je zarážajúce, že Rómovia a Rómky sa pri hľadaní bývania stále stretávajú s otvorenými urážkami či očividnými klamstvami, napríklad s tvrdením, že maklér zabudol kľúče od ponúkaného bytu. Skúsenosti rómskych rodín z obhliadok ukazujú, že máme ako spoločnosť ešte dlhú cestu k odstráneniu nerovnakého zaobchádzania voči Rómom,“ uviedla Silvia Porubänová, výkonná riaditeľka Strediska.

Rovný prístup k bývaniu musí byť samozrejmosťou

Stredisko oboznámi realitné kancelárie, pri ktorých zaznamenalo podozrenia z diskriminácie alebo iné nevhodné postupy, s výsledkami nezávislého zisťovania a upozorní ich na povinnosti vyplývajúce z antidiskriminačného zákona. Zároveň ich požiada, aby upustili od praktík, ktoré vylučujú záujemcov o bývanie na základe ich skutočného alebo domnelého etnického pôvodu, národnosti či iných dôvodov chránených antidiskriminačným zákonom. Stredisko bude aj naďalej monitorovať dodržiavanie zásady rovného zaobchádzania a v prípade potreby opätovne preverí postupy realitných kancelárií prostredníctvom nezávislého zisťovania priamo v teréne.

„Hoci odmietanie rómskych záujemcov niekedy požadujú priamo majitelia bytov, realitné kancelárie nesú zodpovednosť za dodržiavanie zásady rovného zaobchádzania pri poskytovaní svojich služieb. Chceme preto otvoriť dialóg so strešnými organizáciami realitných kancelárií a ďalšími aktérmi o štandardoch rovného zaobchádzania pri poskytovaní realitných služieb. ***Nevyhnutným minimom je neodmietať obhliadky pre etnický pôvod, poskytovať pravdivé informácie, uplatňovať objektívne kritériá a pristupovať ku každému s rešpektom.*** *Zaznamenali sme aj príklady dobrej praxe, ktoré svedčia o tom, že je možné vzdať sa zaužívaných postupov a tie by sme chceli zviditeľniť,“* uzatvára Silvia Porubänová.